

YENİ EKONOMİK DÜZEN VE MUHASEBEDE KAYIT YÖNTEMLERİ ÜZERİNDEKİ YANSIMASI

*Semih BÜYÜKİPEKÇİ**
(Selçuk Üniversitesi, Türkiye)

*Ali ERBAŞI***
(Selçuk Üniversitesi, Türkiye)

1. Yeni Ekonomik Düzen ve Karakteristik Özellikleri

Yeni ekonomi kavramını gündeme getiren temel gelişme; ABD ekonomisinin 1990'lı yıllarda sergilemiş olduğu yüksek performans ile, bu performansın kaynaklarının ne olduğu konusunda başlatılan tartışmalardır.¹ Özellikle 1996-2000 yılları arasında düşük enflasyon ve tahminlerin üzerinde yakalanan büyüme oranları, bu gelişmede ABD'nin bilişim ve iletişim teknolojilerine yaptığı yatırımların etkisi olduğu kanaatini güçlendirmektedir.²

Amerika Ekonomik Analizler Bürosu yine ekonomiyi, ABD ekonomisinde ortaya çıkan gelişmeleri ve dönüşümü ele alarak tanımlamıştır. Bu tanıma göre yeni ekonomi; ABD ekonomisinin 1990'lı yıllarda sergilemiş olduğu ve reel GSYİH ile kişi başı GSYİH'da daha önce yaşanmamış büyük artış, yüksek yatırımlar, düşük enflasyon ve işsizlik oranı ile karakterize edilen performansı şeklinde açıklanmaktadır.³

Daha dar anlamda Gordon yeni ekonomiyi şu şekilde tanımlamıştır; Yeni ekonomi, 1990'ların ortalarında hızlanan bilgisayar yazılımı, donanımı, telefon servislerinin fiyat oranlarındaki azalma ile, telekomünikasyon kapasitesinin artışı ve bilgisayar gücünün üstel olarak artmasıyla hızlanmasının doğal sonucu olarak internetin çok hızlı bir şekilde yayılması ile tanımlanmaktadır.⁴

Emek yoğun işlerin düşük gelir grubundaki ülkelere kaydırılmasıyla sanayileşmiş ülkelerde emek yoğun işlerden ürünlere know-how ve yaratıcılık temeline dayalı değer ekleyen bilgi yoğun faaliyetlere geçmişlerdir. Bunun

* Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO. İktisadi ve İdari Programlar, İşletme Bölümü

** Selçuk Üniversitesi, Seydişehir MYO. İktisadi ve İdari Programlar, İşletme Bölümü

¹ Y. ÖZDEMİR, Yeni Ekonomi'ye Dönüşümde Bilim Teknoloji Politikaları, Y.Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, 2007, s. 7

² H. Bahadır AKIN, Yeni Ekonomi, Çizgi Kitapevi, 2. Baskı, Konya, 2005, s. 5

³ Y. ÖZDEMİR, a.g.e., s.18

⁴ C. ÖZGÜLER, Yeni Ekonomi Anlayışı Kapsamında Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkeler: Türkiye Örneği, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 2002, s. 9

sonucunda oluşan, bilgi ve iletişim tabanlı bilgi ekonomisi şu karakteristik özelliklere sahiptir:⁵

- Sürekli hızlanan teknolojik gelişmeler
- Artan bilişim ve bilgi yoğun faaliyetler
- Kısalan pazara girme ve ürün/hizmet hayat dönüşüm süreleri
- Pazarların küreselleşmesi
- Sanayi kolları arasındaki farkların belirsizleşmesi

Buna göre, bilişim teknolojisi arz ve talep spiralinin doğurduğu hızla artan teknolojik ilerlemeler bilgi ve bilişim yoğun işlerin çoğalmasına, pazara girme sürecinin kısalmasına, ürün ve hizmet hayat dönüşüm sürelerinin azalmasına neden olacaktır. İşletmeler bilişim teknolojileri aracılığıyla rakiplerinden farklılaşabilecekleri fırsatlar yakalama şansına sahip olacaklardır.⁶

2. Yeni Ekonomik Düzenin Muhasebede Kullanılan Kayıt Yöntemleri Üzerine Etkileri

Geçmişte, ulusal ekonomide hükümetlerin rollerinin küçük olduğu dönemlerde, ekonominin yönetimi için bilgi ihtiyacı oldukça basitti. Zamanımızda ise gelişen ülkelerin büyük kısmında, halkın sosyo-ekonomik gelişmesini hızlandırmak amacıyla hükümetler, ekonomilerinin düzene sokulması, yönlendirilmesi ve doğrudan yönetimi konularında büyük sorumluluklar yüklenmişlerdir. Bu gelişmeler, ulusal ekonomilerin etkin yönetimi için bilgi ihtiyacında önemli değişikliklere öncülük etmektedir. Bu nedenle, etkin bir mali yönetim için gerekli olan bilginin sağlanmasında, gelişen şartlara göre değişim, öncelikli ve gereklidir. Ülkeler arasında artan ilişkiler nedeniyle, bilgi ihtiyacında ortaya çıkan değişikliklere cevap verebilecek bir sistemin oluşturulması zorunlu hale gelmiştir.⁷

Devlet muhasebe sistemleri uzun yıllar, bütçelerle verilen ödenekleri, bunlardan yapılan harcamaları, harcamaların finansmanı için toplanan gelirleri ve ihtiyaç duyulan diğer bazı bilgileri kapsayan, esas olarak da gelirlerin tahsil edildiğinde, harcamaların ödendiğinde kaydı anlamına gelen nakit esasına göre tutulmuştur. Ancak, bütçe merkezli bu kayıt yöntemi zamanla kamu yönetiminin ihtiyaçlarını karşılayamaz hale gelmiş ve devlet muhasebesi alanında birtakım yeni arayışların içine girilmiştir. Nitekim son zamanlarda, devletin sahip olduğu maddi duran varlıklar da dahil olmak üzere ortaya çıkmış ve gelecekte ortaya çıkacak bütün mali işlemlerin muhasebeleştirildiği tahakkuk esaslı bir kayıt sisteminin geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapılmaktadır.

⁵ H.Bahadır AKIN, a.g.e., s.14

⁶ H.Bahadır AKIN, a.g.e. s. 15.

⁷ DPT, VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı: Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması ve Mali Saydamlık Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, 2000, s. 25

Kamu kesiminde uygulanacak muhasebe sistemlerinin seçiminde, nakit esaslı muhasebe ve tahakkuk esaslı muhasebenin yer aldığı bir düzlem üzerinde hareket edilmektedir.⁸ Bu düzlem üzerinde ise taahhüt esası, uyarlanmış nakit esası ve uyarlanmış tahakkuk esası yer almaktadır.

2.1. Nakit Esaslı Kayıt Yöntemi

Devletin ekonomideki rolünün az olduğu dönemlerde yalnızca tahsil edilen bütçesel gelirlerin ve ödemesi yapılan bütçesel giderlerin muhasebeleştirilmesi devlet muhasebesinin temel işlevini oluşturmaktaydı. Bu anlamda, nakit esaslı kayıt yöntemi devletin o dönemlerdeki ihtiyaçlarını karşılayabilmekteydi.

Nakit esaslı devlet muhasebesi kayıt sisteminde nakit akımları esas alınmakta, mali işlemler ve olaylar nakit alındığında veya ödendiğinde muhasebeleştirilmektedir. Dolayısıyla, mali işlemlere ilişkin fayda ve hizmetlerin ne zaman gerçekleştiği göz önünde bulundurulmamaktadır. Mal ve hizmetler bunları temin edenlere bedelleri ödendiğinde, tüketilmiş sayılarak hesaplara alınırlar. Kullanımların ödeneklerden düşülmesi ödeme anında yapılır ve gelirler tahsil edildiklerinde kazanılmış sayılarak hesaplara kaydedilirler. Mali sonuçlar, tahsilat ve ödeme arasındaki fark bazında raporlanır. Bilgiler fonların kullanıldığı bir raporlama dönemi içindeki nakit tahsilatlar ve harcamalardan sağlanır.⁹ Nakit esaslı kayıt yöntemi, temel olarak ödemeler üzerine yoğunlaştığı için mali yönetim için faydalı olan çok az bilgi sağlar. Ayrıca, tutumluluk ve etkinlik anlamında bir performans değerlendirmesine imkan sağlamadığı gibi amaçlara ulaşıp ulaşılmadığı konusunda bir değerlendirmeye de tek başına bir temel sağlamaz.

2.2. Taahhüt Esasına Dayalı Kayıt Yöntemi

Taahhüt esasına göre, mali işlemler hesaplara taahhüde girildiğinde kaydedilirler. Taahhüt esası siparişleri verilmiş olan mal ve hizmetlere tahsis edilmiş ödenekleri gösterir. Böylece taahhütlerin kaydı suretiyle ödenekleri aşan harcamalardan kaçınılmış olunur. Sistem işleyişi, harcama prosedürünün en başında, bir taahhüde girilirken, bütçe ödeneklerinin kullanılması ve böylelikle ödenek üstü harcamanın daha taahhüt aşamasında engellenmesi şeklindedir.

Bu sistemde etkin bir ödenek kontrolü gerçekleştirmek mümkün olmaktadır. Ancak faaliyet alanı giderek genişleyen ve bu doğrultuda daha kapsamlı ve anlamlı yönetim bilgilerine ihtiyaç duyan örgütlere, beklenen bilgi girdisini sağlamaktan yoksundur.

2.3. Uyarlanmış Nakit Esaslı Kayıt Yöntemi

⁸ DPT, VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı: Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması ve Mali Saydamlık Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, 2000, s. 74

⁹ DPT, VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı: Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması ve Mali Saydamlık Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, 2000, s. 70

Uyarlanmış nakit esasına dayalı kayıt yöntemi, genel olarak nakit esaslı muhasebe sisteminin muhasebeleştirme ve raporlama ilkelerine sahiptir. Dolayısıyla bu sistemde de mali işlem ve olaylar yalnızca tahsilatların ve ödemelerin gerçekleştiği zamanlarda muhasebeleştirilirler. Yine bu sistemde de, tıpkı nakit esaslı muhasebe sisteminde olduğu gibi, devletin malvarlığı, alacak ve borçları ve girişilen taahhütler muhasebe dışı bırakılmakta ve raporlanmamaktadır.

Uyarlanmış nakit esasını nakit esaslı muhasebe sisteminden ayıran en önemli farklılık, muhasebe hesap ve defterlerinin mali yılın sonunda kapatılmaması, bunun aksine önceki döneme ilişkin mali işlemlerin muhasebeleştirilebilmesi amacıyla belli bir süre için açık bırakılmasıdır. Hesapların kapatılmayarak, muhasebeleştirme işlemlerinin sürdürüldüğü bu ilave dönem genellikle bir aylık bir süreyi kapsamakta ve mahsup dönemi olarak adlandırılmaktadır.

Mahsup dönemi içinde bir önceki döneme ilişkin işlemler, özellikle bütçe giderlerine ilişkin faturalar kabul edilir ve muhasebe kayıtları yapılır. Doğal olarak bütçe giderlerine ilişkin işlemlerde, bunlara ilişkin ödeneklerin de tamamlayıcı döneme aktarılmış olması gerekir.¹⁰

Uyarlanmış nakit esasının önemli bir farkı da, mali işlemlerin ait oldukları mali yılın muhasebe kayıtlarına dahil edilmesi ve ilgili dönemde raporlanmasıdır. Uyarlanmış nakit esası bunun dışında nakit esasına dayalı muhasebenin diğer bütün özelliklerini içinde taşır.¹¹

2.4. Uyarlanmış Tahakkuk Esaslı Kayıt Yöntemi

Uyarlanmış tahakkuk esasına dayalı kayıt yöntemi muhasebe süreçlerinin çeşitli aşamalarındaki işlemleri kaydetmek için nakit ve tahakkuk esaslarının bir karışımını kullanır. Buna göre olaylar ve işlemler nakden ödeme ve tahsil etmeden ziyade meydana geldiklerinde kayda geçirilirler. Bu durum, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 50. maddesinde dile getirilmiştir. Bu kapsamda, mali işlem ve olaylar nakit akımlarının ne zaman gerçekleştiğine bakılmaksızın, bir ekonomik değer yaratıldığında, değişime uğradığında, değişime konu edildiğinde, devredildiğinde veya yok olduğunda kayıt altına alınır.

Uyarlanmış tahakkuk esaslı kayıt yönteminin bir diğer uygulama şekli ise bütçesel giderlerin ve borçların tahakkuk esasına göre; bütçesel gelirlerin ve alacakların nakit esasına göre kaydedilmesidir. İhtiyatlılık ilkesinden yola çıkılarak oluşturulan bu kayıt mantığının temel dayanağı bütçesel gelirlerin ve alacakların kesin olarak tahsil edilip edilemeyeceğinin önceden bylinememesidir.

¹⁰ www.muhasebat.gov.tr

¹¹ E. KARAARSLAN, "Tahakkuk Esaslı Muhasebe ve Devlet Hesaplarında Şeffaflık", Mali Klavuz Dergisi, No: 15, Ocak, 2002, s. 14

Uyarlanmış tahakkuk esası yaklaşımı, bütçe faaliyetlerinin maliyetlendirilmesi amacıyla kullanılamamakla birlikte, tam tahakkuk esasına göre uygulanması daha kolay olan bir yaklaşımdır. Nakit esası ile karşılaştırıldığında ise, bu yaklaşımın nakit esasına göre; borç senetlerinin ödendiğinde değil de ortaya çıktığında kaydedilmesi ve borç ve yükümlülüklerin değerlendirilmesi açısından genel bir çerçeve sağlaması konularında önemli bir üstünlüğü bulunmaktadır.

Uyarlanmış tahakkuk esaslı devlet muhasebesi sisteminde, ilgili kamu kurumunun cari yıl gelirlerinin cari yıl harcamalarını karşılayıp karşılamadığını belirlemeye yönelik olarak dönem içi net değer değişimi ve ilgili kurumun kaynaklarını bütçeye uygun olarak kullanıp kullanmadığı hakkında bilgi sağlamak amacıyla raporlama yapılır.¹²

2.5. Tahakkuk Esaslı Kayıt Yöntemi

Genel bir eğilimle, başta gelişmiş ülkelerde olmak üzere, kamu sektörünün ülke ekonomilerindeki payı giderek küçülmekle beraber üstlendiği ekonomik ve sosyal fonksiyonlar dolayısıyla devlet, hala en büyük ve en önemli tüketici ve ekonomik ünite olma özelliğini sürdürmektedir. Devletin ekonomiye müdahalesi gerek doğrudan, gerekse dolaylı olarak devam etmektedir. Bu nedenle, devlet muhasebe sisteminin, kamu sektörünün ekonomiden çektiği kaynaklar, yaptığı giderler, elde ettiği gelirler ve sahip olduğu varlık ve borçların etkin bir biçimde yönetimine ve denetimine imkan verecek şekilde kurulması büyük önem taşımaktadır. Gerek kamu ekonomisinin, gerekse bir bütün olarak milli ekonominin planlanmasında devlet muhasebe sistemi, muhasebenin temelinde bir bilgi sistemi olmasının sonucu olarak, doğru, zamanlı ve anlamlı veriler üretebilmelidir. Bunun yanında, yalnızca kamu yöneticilerinin değil, ekonomide yer alan tüm çıkar gruplarının devletin faaliyetlerinin sonuçlarıyla yakından ilgileniyor olmaları, devlet muhasebe sisteminde ileri düzeyde bir mali saydamlık ve hesap verebilirliğin tesis edilmesini gerektirmektedir.

Tahakkuk esaslı muhasebenin temel amacı belirli bir dönem içerisinde meydana gelen giderler ile aynı dönem içerisinde elde edilen gelirlerin karşılaştırılması ve elde bulunan kaynakların ve yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerin dönem sonu itibarıyla kontrol edilmesidir.¹³

Tahakkuk esaslı devlet muhasebe sistemi, bir dönem boyunca oluşan maliyetlerle kazanılan faydaları, gelirlerle birlikte malları veya sağlanan

¹² Michael H. GRANOG, S. Wardlow PENELOPE, Core Contents of Government and Not-for Profit Accounting, New York, 2003, p. 71

¹³ Serap S. YANIK, "Türkiye'deki Devlet Muhasebe Sisteminin Uluslar arası Standartlarla Karşılaştırılması ve Yeni Devlet Muhasebe Sisteminin Oluşturulması", Ankara, 2000, s.179

hizmetlerin karşılaştırılmasını amaçlar. Bu işlemler, nakit işlemlerinden bağımsız olarak yapılabileceği gibi birlikte de yapılabilir.¹⁴

Tahakkuk esaslı devlet muhasebe sisteminde, gelecekte örgüte fayda sağlaması beklenen kaynakları kullanma hakları elde edildiğinde, bunları varlık olarak kabul ederek kayıt altına almaktadır. Aynı şekilde, kurumun üçüncü kişilere karşı gelecekte yerine getirmesi gereken yükümlülükler (kesin, şartlı, garanti vs. niteliğinde) ortaya çıktığında borç ve yükümlülük olarak kayıt altına alınır. Dolayısıyla, varlıklar ve borçlar arasındaki fark olumlu ise kurumun öz kaynağı (net değer) olarak kayıt altına alınır ve raporlanır.¹⁵

Tahakkuk esaslı devlet muhasebesi sistemine göre üretilen mali raporlar, gelirleri, giderleri (amortisman dahil), varlıkları (mali ve fiziksel varlıkları, cari ve sermaye varlıklarını), yükümlülükleri ve diğer ekonomik akımları içerir. Tam tahakkuk esasına dayalı muhasebe, amortisman giderleri dahil, program maliyetlerinin tamamını hesaplar ve raporlar. Bu yönü ile kamu kaynaklarının etkin, verimli ve ekonomik kullanılıp kullanılmadığını ya da diğer bir ifade ile harcama birimlerinin faaliyet sonuçlarının daha önceden belirlenmiş olan performans kriterlerine uygun olup olmadığının ölçümünde sağlam bir alt yapı oluşturur.¹⁶

Kamu sektöründeki sorumluluğun yapısı, harcama limitlerine uygunluk şeklindeki dar bir bakış açısından, ürünler üzerindeki sorumluluğu, faaliyetlerin etkinliğini ve sonuçlarını, operasyonların tam maliyetini, uzun dönemli yükümlülükleri ve genel olarak mali durumu kapsayan bir bakış açısına kaymıştır. Bu durumda muhasebe ve raporlama sistemlerinin bu gerekleri yansıtması gerekmektedir.¹⁷

Son yıllarda ekonomik anlamda gelişmiş ülkelerin ve uluslar arası kuruluşların tahakkuk esaslı devlet muhasebesi alanında gerek teorik, gerekse de pratik anlamda önemli ilerlemeler kaydettiği görülmektedir. Zira uygulamada bazı değişiklikler göstermekle birlikte, genel kabul görmüş kuralları bulunan tahakkuk esaslı muhasebe sistemi, raporlama, denetleme ve analiz yapılırken kullanılan ve diğer muhasebe uygulamalarına göre en uygun olan sistemdir. Çünkü bu esasın taahhüt, nakit, uyarlanmış nakit ve uyarlanmış tahakkuk esaslarından üstünlüğü bilgi kaybına neden olmaması ve bütçeleme ve raporlamaya en uygun sistem olmasıdır.¹⁸

¹⁴ DPT, VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı: Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması ve Mali Saydamlık Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, 2000, s. 72

¹⁵ P. AINSWORTH, D. DENİES, R.D. PLUMLEE, C.X. LARSON, Introduction to Accounting: An Integrated Approach, USA, 1997, p. 25

¹⁶ E. KARAARSLAN, "Ülkemizde Devlet Muhasebesinin Serüveni", Sayıştay Dergisi, No: 54, Temmuz-Eylül, 2004, s. 43

¹⁷ DPT, VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı: Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması ve Mali Saydamlık Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, 2000, s. 75

¹⁸ S.Serap YANIK, a.g.m, s. 71

3. Ums ve Ufrs Bazında Küresel Muhasebe Standartları

Dünya ekonomisi, artan küreselleşme sonucu, sınırlar arası nakit akışlarının daha da artacağı bir gelecekle karşı karşıyadır. Muhasebe ve finansal raporlama, bu gelişen küresel pazarların önemli bir unsurudur ve pazarların etkinliğinin zayıflama veya güçlendirme gücüne sahiptir. Günümüzde raporlanan finansal bilgiler internet üzerinden hızla yayılmakta ve yatırımcıların yerleşik olduğu yer neresi olursa olsun, şirketlerin finansal bilgilerine erişim olanaklı hale gelmektedir. Sermaye piyasalarının küreselleşmesi, internet, telekomünikasyon ve yönetim anlayışında ortaya çıkan değişim ve gelişim, finansal raporlama sisteminde de doğal olarak bir değişimi gerekli kılmaktadır.¹⁹ Bu değişimin gerekliliği, özellikle finansal piyasalarda etkin bir şekilde kendini göstermektedir.

Küreselleşme sonucu finansal piyasaların evrenselleşmesi, çok uluslu şirketlerin ortaya çıkması, uluslar arası bağımsız denetim kuruluşlarının evrensel piyasalardaki etkinliği ve rekabeti, farklı ülke bloklarınca ekonomik birlik oluşturma nedenleri ve uluslararası alanda muhasebe kayıtlarında saptanan usulsüzlüklere ilişkin ortaya çıkan küresel etkili skandallar, muhasebe düzenlemelerinin güncelleştirilmesi ve uluslararası ortak muhasebe dili haline gelmesine gerekli kılmıştır. Buna paralel olarak muhasebe standartlarının uyumlaştırılması ve küreselleşmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır.²⁰ Tüm dünyada yaşanan muhasebe standartlarının ülkeler arası uyumlaştırılması çalışmaları, son yıllarda ülkemizde de kritik önem taşıyan bir konu haline almıştır.

“Devlet Muhasebesi Genel Yönetmeliği” ile kamu kesimi muhasebe standartları belirlenmektedir. Söz konusu standartlar, uluslararası muhasebe standartları ile uyumludur. Standartlar ve muhasebe planı, manipülasyonlara izin vermeyecek nitelikte düzenlenmiştir. Muhasebenin taşınması gereken genel özellikler, uygulanacak standartlar ve kullanılacak ana hesaplar ile sistemden üretilecek tabloların çeşitleri ve niteliklerinin belirlendiği bu Yönetmeliğin kapsamı; “Genel devlet tanımına giren bütün yönetsel birimler” olarak belirlenmiştir.²¹

Sermaye Piyasası Kurulu, bir tebliğ ile Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarını “Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları” adı ile yayınlamıştır. Bu tebliğ kapsamında, yeni muhasebe standartları, borsaya açık şirketler ve sermaye piyasasında faaliyet gösteren diğer mali kurumların 2005 yılından itibaren uygulamasını zorunlu hale getirmiştir.²² Tebliğin içerdiği

¹⁹ T.AKSOY, “Finansal Muhasebe ve Raporlama Standartlarında Uyumlaştırma ve UMS/UFRS Bazında Küresel Muhasebe Standartları Setine Yöneliş Eğilimi” Mali Çözüm, No: 71, ISMMMO Yayın Organı, s. 182

²⁰ T.AKSOY, a.g.m., s. 183

²¹ <http://www.erkankaraarslan.org/bolum/makale/dosya/4.doc>

²² R.ÖRTEN, H. KAVAL, A. KARAPINAR, Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartları, Gazi Kitabevi, Ankara, 2007. s. 1

bilgiler, gerek ilgili şirket yöneticileri, gerekse konu ile ilgilenen akademisyenler için, firma uygulamalarına yansımaları konusunda ilgi odağı olmuştur. Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının, küreselleşmenin etkisiyle yeni ekonomik düzenin bir parçası olduğu ve farklı dil ve kültürdeki firmaların, aynı verileri aynı şekilde yorumlayabileceği ortak bir dil olarak kabul edilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

4. Sonuç

Küreselleşme, 21. yüzyılda tüm dünyayı etkisi altına alan bir kavram haline gelmiştir. Bu kavram, tüm disiplinlerde olduğu gibi muhasebe biliminde de önemli değişim ve gelişimleri etkisi altına almıştır. Türkiye’de muhasebe kayıtlamasında kullanılan yöntemler, devletin resmi olarak kullanmış olduğu kayıtlamalarla şekillenmiştir. Bir başka ifadeyle devletin kullandığı kayıtlama yöntemi, özel sektöre yön verici yasal düzenlemeleri beraberinde getirmiştir.

Para ve sermaye piyasalarının dünya çapında entegrasyonu bazı zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bu zorunlulukların başında da ortak bir işletme dili olan muhasebenin, bu piyasalara uygun olması gerekmektedir. Gerçekten de Uluslar arası Finansal Raporlama Standartları ülkeler arasında muhasebe biliminde birbirlerine yakın değerlendirme ve sınıflama ölçüleri getirerek ortak bir işletme dili oluşturmaktadır. Burada ülke olarak bize düşen görev, bu ortak dili okumak ve anlamak olmaktadır. Bu gelişmeden kendimizi uzak tutmak, dünyanın ortak mirasından yararlanılmaması ve yeni ekonomik düzenin muhasebe bilimine yansımalarından kendimizi soyutlamak sonucunu doğuracaktır.

KAYNAKÇA

1. Ainsworth, P., D. Denies, R. D. Plumlee, C.X. Larson (1997) Introduction to Accounting: An Integrated Approach, ABD.
2. Akın, H. Bahadır (2005) Yeni Ekonomi, Çizgi Kitabevi, 2. Baskı, Konya
3. Aksoy, Tamer (2008) Finansal Muhasebe ve Raporlama Standartlarında Uyumlaştırma ve UMS/UFRS Bazında Küresel Muhasebe Standartları Setine Yöneliş Eğilimi, ISMMMO Yayın Organı, Mali Çözüm Dergisi, No: 71
4. Canbey Özgüler, V. (2002) Yeni Ekonomi Anlayışı Kapsamında Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkeler: Türkiye Örneği, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir
5. DPT (Devlet Planlama Teşkilatı) (2000) VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı: Kamu Mali Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması ve Mali Saydamlık Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara
6. Granog, Michael H., Penelope S. Wardlow (2003) Core Contents of Government and Not-for Profit Accounting, New York
7. Karaarslan, E. (2004) Ülkemizde Devlet Muhasebesinin Serüveni, Sayıştay Dergisi, No: 54, Temmuz-Eylül

8. Karaarslan, E. (2002) Tahakkuk Esaslı Muhasebe ve Devlet Hesaplarında Şeffaflık, Mali Kılavuz Dergisi, No:15, Ocak
9. Örtten R., Kaval H., Karapınar A. (2007) Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartları, Gazi Kitapevi, Ankara
10. Yanık, Serap S. (2000) Türkiye'deki Devlet Muhasebe Sisteminin Uluslararası Standartlarla Karşılaştırılması ve Yeni Devlet Muhasebe Sisteminin Oluşturulması, Ankara
11. Yılmaz Özdemir, N. (2007) Yeni Ekonomi'ye Dönüşümde Bilim ve Teknoloji Politikaları, Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir
12. www.muhasabat.gov.tr
13. <http://www.erkankaraarslan.org/bolum/makale/dosya/4.doc>

Summary

THE NEW ECONOMIC ORDER AND ITS REFLECTION ON RECORDING METHODS IN ACCOUNTING

Semih BUYUKİPEKÇİ
(Selçuk University, Turkey)

Ali ERBASHI
(Selçuk University, Turkey)

The changes occurring in the world-wide economy directs all countries to the search and the trial of different financial methods. This difference didn't remain only at the financial extent, it also brought about the coordination of some certain changes in other disciplines with the world-wide practices. One of these disciplines is accounting. Recording methods used in accounting have shown a tendency of differentiation with the effect of changings taking place in economic structurings. The aim of this workout is to explain the effects of changings in economic structuring on recording methods in accounting.

Key words: Economic structuring, accounting, recording methods, reflection